

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

M. Tvllii Ciceronis Orationvm Pars ...

Cicero, Marcus Tullius

Coloniae Agrippinae, 1629

Ad qvirates post reditvm

[urn:nbn:de:bsz:31-116557](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116557)

ANTEQVAM IRET IN EXILIVM

religiosus à scelerato, beneuolus huic ciuitati ab hoste. ô misera vita ratio, qua tandiu resides in voluptate, quandiu fortuna poscit libido. egône inimicus huic ciuitati: quamobrem? quia inimicos necauit, egône hostis? quid ita? quia hostes interfecit, en conditionem huius temporis: antè gloria & laude dignissimi ducebantur, qui hæc perfecerunt: nunc scelerati & parricida esse dicuntur, qui hæc administrarunt. sint sanè scelerati: speret istorum victoria, si modo victoria appellanda est, in qua ciuitatis inest luctus: habeant hanc palmam ex innocētis cruore. tantum à vobis illud, equites R. peto & rogo, vt, quem sæpenumero vestra laude cohonestastis, eundem in dubijs vite periculis vestra virtute conseruetis.

AD QVIRITES
POST REDITVM.
ORATIO XXVII.

QVOD precatus à Ioue Opt. M. ceterisque dijs immortalibus sum, Quirites, eo tempore, cum me, fortunamque meas pro vestra incolumitate, ocio, concordiaque deuoui, vt, si meas rationes vnquam vestra saluti anteposuissem, semper

ORATIO

piternam pœnam sustinerem mea voluntate suscep-
 ptam: sin & ea, qua antè gesserã, conseruanda ciui-
 tatis causa gessiſſem, & illã miseram profectiõnem
 vestra salutis gratia suscepissẽ, vt quod odium
 scelerati homines, & audaces in rep. & in omnes
 bonos conceptum iam diu continerent, id in me v-
 num potius, quàm in optimum quenque, & in vni-
 uersam rep. deslecterent: hoc si animo in vos, li-
 bero quẽ vestro: fuissem, vt aliquando vos patres
 conscriptos, Italia quẽ vniuersam memoria mei,
 misericordia, desiderium quẽ teneret: eius deuo-
 tionis me esse conuictum iudicio deorum immor-
 talium, testimonio senatus, consensu Italia, con-
 fessione inimicorum, beneficio diuino immortalique
 2 vestro, maximè lator, Quirites. * & si homini ni-
 hil est magis optandum, quàm prospera, aquabilis,
 perpetuaque fortuna, secundò vita, sine vlla offen-
 sione, cursu: tamen si mihi tranquilla & placata
 omnia fuissent, incredibili quadam & penè diuina,
 qua nunc, vestro beneficio, furor, lætia voluptate
 caruissẽ, quid dulcius hominum generi à natura
 datum est, quàm sui cuique liberi? mihi vero &
 propter indulgentiam meam, & propter excellens
 eorum ingenium, vita sunt mea cariores: tamen
 non tanta voluptate erant suscepti, quanta nunc
 3 sunt restituti.* nihil cuiquam fuit vnquam iucun-
 dius, quàm mihi meus frater, non tam id sentie-
 bam, cum fruebar, quàm tunc, cum carebam: &
 posteaquam vos me illi, & mihi eum reddidistis.

res.

AD QVIR. POST REDITVM.

res familiaris sua quinque delectat: reliqua mea
 fortuna recuperata, plus mihi nunc voluptatis af-
 ferunt, quàm tunc incolami afferebant. amicicia,
 consuetudines, vicinitates, clientela, ludi deni-
 que & dies festi quid haberent voluptatis, caren-
 do magis intellexi, quàm fruendo. * Iam verd ⁴
 honos, dignitas, locus, ordo, beneficia vestra, quan-
 quam mihi semper clarissima visa sunt, tamen ea
 nunc renouata illustriora videntur, quàm si obscu-
 rata non essent, ipsa autem patria, dÿ immortales,
 dici vix potest, quid charitatis, quid voluptatis
 habeat. quae species Italia? quae celebritas oppido-
 rum? quae forma regionum? quae agri? quae fruges?
 quae pulcritudo vrbis? quae humanitas ciuium? quae
 reip. dignitas? quae vestra maiestas? quibus ego om-
 nibus antea rebus sic fruebar, vt nemo magis. sed
 tanquam bona valerudo iucundior est eis, qui è
 grati morbo recreati sunt, quam qui nunquam a-
 gro corpore fuerunt: sic ea omnia desiderata ma-
 gis, quàm assidue percepta, delectant. * quor- ⁵
 sum igitur hac disputo? quorsum? vt intellige-
 re possitis, neminem vnquam tanta eloquentia
 fuisse, neque tam diuino atque incredibili gene-
 re dicendi, qui vestrorum magnitudinem multi-
 tudinemque beneficiorum, quae in me, fratremque
 meum, liberosque nostros contulistis, non modò
 augere, aut ornare oratione, sed enumerare, aut
 consequi possit. à parentibus, id quod necesse erat.
 paruus sum procreatus, à vobis natus sum consu-
 laris

ORATIO

laris, illi mihi fratrem incognitum, qualis futurus
 esset, dederunt: vos spectarum & incredibili pie-
 tate cognitum reddidistis. temp. illis accepi tempo-
 ribus eam, qua penè amissa est: à vobis eam recupe-
 ravi, quam aliquando omnes vniuersi opera seruata
 iudicauerunt. dñi immortales mihi liberos dederunt,
 vos reddidistis. multa præterea à dñs immortalibus
 optata consecuti sumus: nisi vestra voluntas
 fuisset, omnibus diuinis muneribus caruissemus. ve-
 stros denique honores, quos eramus gradatim sin-
 gulos assecuti, nunc à vobis vniuersos habemus: vt
 quantum antea parentibus, quantum dñs immor-
 talibus, quantum vobismetipsis, tantum hoc tempo-
 re vniuerso cuncta, populo R. debeamus. * nam cum
 in ipso beneficio vestro tanta magnitudo est, vt eam
 complecti oratione non possim: tum in studijs vestris
 tanta animorum declarata est voluntas, vt non so-
 lum calamitatem mihi detraxisse, sed etiã dignita-
 tem auxisse videamini. non enim pro meo reditu, vt
 pro P. Popilijs, nobilissimi hominij adolescentis filij,
 & multi præterea cognati atque affines deprecati
 sunt: non, vt pro Q. Metello, clarissimo viro, iam
 spectata ætate filius: non L. Dalmaticus consularis,
 summa auctoritate vir: non Q. Metellus censorius,
 non eorum liberi, non Q. Metellus Nepos, qui tum
 consularum petebat: non sororum filij Luculli, Ser-
 uilij, Scipiones: permulti enim tum Metelli,
 aut Metellorum liberi pro Q. Metelli reditu
 vobis, ac patribus vestris supplicauerunt. quod si
ipsum

AD QVIR. POST REDITVM.

ipſius ſumma dignitas, maximeq; res geſta non ſa-
 tis valeret, tamen ſi q̄ pietas propinquorum preces,
 adoleſcentium ſqualor, mœictum natu lachryma
 populum Rom. mouere poterunt, * nam C. Marq; 7
 qui poſt illos veteres clariffimos conſulares, veſtra
 patrumq; memoria, tertius ante me conſularis ſub-
 iſt indigniſſimam fortunam preſtantiſſima ſua glo-
 ria, diſſimilis fuit ratio: non enim ille deprecatione
 redijt ſed in diſſenſu ciuium, exercitu ſe armiq; re-
 uocauit. me autem, nudum à propinquo, nulla co-
 gnatione munitum, nullo armorum ac tumultus
 metu, C. Piſonis generi mei diuina quadam & in-
 audita auctõritas, atque virtus, fratruq; mei mi-
 ſerrimi, atque optimi quotidianæ lachryma, ſordes-
 que lugubres à vobis deprecata ſunt. * frater erat 8
 vnus, qui ſuo ſqualore veſtros oculos inſi. Aeret: qui
 ſuo ſletu deſiderium mei memoriæq; renocaret:
 qui ſtatuerat, Quiritis ſi vos me ſibi nõ reddidiſſe-
 tis, eandem ſubire fortunam, & tanto in me amore
 exiitit, vt negaret ſas eſſe non modo domicilio, ſed
 ne ſepulchro quidem ſe à me eſſe ſeiunctum. pro me
 preſente ſenatus hominumq; præterea viginti mil-
 lia veſtem mutauerunt pro eodem me abſente vnus
 ſqualorem ſordesq; vidiſti. vnus hic, qui domi, qui
 in foro poſſet eſſe, mihi pietate filius inuenus eſt, be-
 neficio patens, amore idem, qui ſemper fuit, frater.
 nam coniugis miſera ſqualor & lacus, atque opti-
 ma filia meror aſſiduus, filiq; parui deſiderium
 mei lachrymaq; pueriles, aut timoribus neceſſarijs,
 aut magna parte reſcũ, ac tenelris continebantur,
 quartæ

ORATIO

quare hoc maius est vestrum in nos promeritum,
 quod non multis diu propinquorum, sed nobismet-
 9 ip[s]is nos reddidistis. sed quem admodum propin-
 qui, quos ego parare non potui, mihi ad deprecandam
 calamitatem meam non affuerunt: sic illud
 quod mea virtus prestare debuit, adiutores, aucto-
 res, hortatoresq, ad me restituendum ita multi fue-
 runt, ut longè superiores omnes hac dignitate copiaq;
 superarem. nunquam de P. Popilio, clarissimo, at-
 que fortissimo viro. nunquam de Q. Metello, nobil-
 10 issimo & constantissimo ciue: nunquam de C.
 Mario, custode ciuitatis, atque imperij vestri, in sen-
 natu merito facta est. * tribunijs superiores illi ro-
 gationibus, nulla auctoritate senatus sunt restituti.
 Marius verò non modò non à senatu, sed etiam
 oppresso senatu est restitutus: nec rerum gestarum
 memoria in reditu C. Marij, sed exercitus atq, ar-
 ma valuerunt: at de me, ut valeret, semper senatus
 flagitauit: ut aliquando prosteretur, cum primum
 licuit, frequentia atq, auctoritate perfecit. nullus in
 eorum reditu motus municipiorum, & coloniarum
 factus est: at me in patriam ter suis decretis Italia cū-
 cta reuocauit. illi, inimicis interfecti, magna ciuū
 cede facta, reducti sunt: ego ijs, à quibus electus sū,
 prouincijs obtinentibus, inimico autem optimo vi-
 ro, & mitissimo altero consule referente, reductus
 sum, cum is inimicus, qui ad meam perniciem vo-
 cem suam communibus hostibus prabuisset, spiritu
 duntaxat viueret, re quidem infra omnes mortuos
 11 amandatus esset. * nunquam de Popilio L. Opimius,
 fortis-

AD QVIR. POST REDITVM.

Fortissimus consul, nunquam de Q. Metello, non
 modo C. Marius, qui erat inimicus, sed ne is qui-
 dem, qui secutus est, M. Antonius, homo eloquentis-
 simus, cum A. Albino collega senatum aut populum
 est cohortatus. at pro me superiores consulem sem-
 per, ut referrent, esflagitati sunt: sed veriti sunt, ne
 gratia causa facere viderentur, quod alter mihi
 affinis erat, alter: ut causam capiti receperam: qui
 provinciarum sedere iretiti, totum illum annum,
 querelas senatus, luctum bonorum, Italia gemitum
 pertulerunt, Kalend. verò Ian. posteaquam orba
 rest. consulis fidem, tanquam legitimi tutoris im-
 ploravit, P. Lentulus consul, parens, deus, salus no-
 stra vita, fortuna, memoria, nonini: simul ac de
 solenni religione retulit, nihil humanarum rerum
 sibi prius, quam de me, agendum iudicavit. * atque ¹²
 eo die confecta res esset, nisi is tribunus pleb. quem
 ego maximis beneficijs, quastorem consul ornau-
 eram, cum & cunctus ordo, & multi eum summi
 viri orarent, & Cn. Oppius socer, optimus vir, ad
 pedes eius stans taceret, noctem sibi ad deliberandū
 postulasset: quā deliberatio non in reddenda, quem-
 admodum nonnulli arbitrabantur, sed ut patefa-
 ctum est, in augenda mercede consumpta est.
 postea res acta est in senatu alia nulla, & cum va-
 rīs rationibus impediretur, voluntate tamen
 perspecta senatus, causa ad vos mense Ian. defe-
 rebatur. * hic tantum interfuit inter me, & ini- ¹³
 micōs meos: ego, cum homines in tribunali Aure-
 lio palam conscribi, centuriariq; vidissem: cum in-
 tellige=

ORATIO

intelligerem veteres ad spem cadu Catilinæ copias esse
 reuocatas, cum viderem ex ea parte homines, cuius
 partu nos vel principes numerabamur, partim quod
 mihi inuiderent, partim quod sibi timerent, aut
 proditores esse, aut desertores salutis meæ: cum duo
 consules empti pactione prouinciarum, auctores se
 inimicis reip. tradidissent: cum egestatem, auaritati-
 am, libidines suas viderent expleri non posse, nisi me
 constrictum domesticis hostibus dedidissent: cum se-
 natus equitesq. R. flere pro me, ac mutata veste vobis
 supplicare, edictis atque imperijs veraretur: cum
 omnium prouinciarum pactiones, cum omnia cum
 omnibus fœdera, reconciliationes gratiarum san-
 guine meo sancirentur; cum omnes boni non recu-
 sarent, quin vel pro me, vel mecum perirent: armis
 decerere, pro mea salute nolui: quod & vincere &
 14. vinci luctuosum reip. fore putauit. * at inimici mei,
 mense Ian. cum de me ageretur, corporibus ciuium
 trucidatis flumine sanguinis meum reditum inter-
 cludendum putauerunt: itaque cum ego abfuisse am
 temp. habuissetis, vt aquæ me, atque illam resti uen-
 dam putaretis. ego autē, in qua ciuitate nihil va-
 leret senatus, omnis esset impunitas, nulla iudicia,
 vis & ferrum in foro versarentur, cum priuatis se-
 parietum prasidio, non legum tuerentur, tribuni
 pleb. vobis inspectantibus vulnerarentur, ad magi-
 stratum domus cum ferro & facibus iretur, con-
 sulis fasces frangerentur, deorum immortalium
 templa incenderentur, temp. nullam esse putauit:
 itaque neq. rep. exterminata mihi locum in hac
 vrbe

ADQVIR.

Quomodo de re
 perit
 P. Len
 quod est
 ad hunc modum
 factum partu
 in em. qui u me
 m. illi
 itaque autem
 pro me ad
 na. si etus
 me ex quib. ex
 pre di. T. Am
 ne uolentia,
 Lentulo auctore
 in sum senat
 le. dignitate
 me oratoru, salu
 emulio comen
 qu. nulla cog
 tri-uo pleb. sen
 de priuatis est
 de p. si q. hono
 ab eodem
 horre. i. i. i.
 auitate. i. i. i.
 cep. ad colort
 P. Pompei. vir
 tur. sapientia
 priuato amico

AD QVIR. POST REDITVM,

esse duxi: nec si illa restitueretur, dubitavi, quin me
 secum ipse reduceret. * an ego, cum mihi explo- 15
 rarissimum, P. Lentulum proximo anno consulem
 futurum, qui illis ipsis temp. periculossimus temporibus,
 ad illis curvulis me consule omnium meorum consiliorum
 particeps: periculorumq; socius fuisset: lubitarem, qui in me
 confectum consularibus vulneribus, consulari medicina ad
 salutem reduceret? hoc duce, collega autem eius clementis-
 simo atque optimo viro, primo non adversante, post etiam
 adjuvante, reliquis magistratus penè omnes fuerunt defen-
 sores salutis meae: ex quib. excellenti animo, virtute, auctoritate
 praediti T. Annius & P. Sextius, praestanti in me benevolentia,
 & divino studio extiterunt. eodemq; P. Lentulo auctore,
 & pariter referente collega, frequentissimus senatus,
 vno dissentiente, nullo intercedente, dignitatem meam,
 quibus potuit verbis amplissimi ornavit, salutem vobis,
 municipijs; colonijsque omnibus commendavit. * ita me nudum a propin- 16
 quis, nulla cognatione munitum, consules, praetores,
 tribunus plebis senatus, Italia cuncta semper à vobis
 deprecata est: denique omnes, qui vestris maximis beneficijs
 honoribusq; sunt ornati, producti ad vos ab eodem non
 solum ad me conservandum, vos cohortari sunt, sed etiam
 rerum mearum gestarum auctores, testes, laudatoresq;
 fuerunt. quorum princeps ad cohortandos vos; & ad
 rogandos fuit Cn. Pompeius, vir omnium qui sunt fuerunt,
 erunt, virtute, sapientia, ac gloria princeps, qui mihi vnus
 vni priuato amico eadem omnia dedit, qua vniuersa
 resp:

F f

ORATIO

reip. salutem, ocium, dignitatem. cuius oratio fuit, quemadmodum accepi, tripartita, primū vos docuit, meis consilijs temp. esse seruatum: causamq; meam cum communi salute coniunxit: hortatusq; est, vt auctoritatem senatus, statum ciuitatis, fortunam cuius bene meriti defenderetis: tum in perorando posuit, vos rogari à senatu, rogari ab equitibus Rom. rogari ab Italia cuncta. denique ipse ad extremum pro mea vos salute non rogauit solum, verū etiam obsecrauit. * huic ego homini, Quirites, tantum debeo, quantum hominem homini debere vix fas est. hinc consilia, P. Lentuli sententiam, senatus auctoritatem vos secuti, in eo me loco, in quo vestris beneficijs fueram, hysdem centurijs, quibus collocaretis, reposuisti. eodem tempore audistis, eodem ex loco summos viros, ornatissimos atque amplissimos homines principes ciuitatis, omnes consulares, omnes pratorios eadem dicere, vt omnium testimonio, per me vnum temp. conseruatam esse, constaret. itaque cum P. Seruilius, grauissimus vir, & ornatis-
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

Len-

AD QVIR. POST REDITVM.

Tentulo, consentientibus ceteris magistratibus, de-
 precante Cn. Pompeio, omnibus hominibus faueni-
 bus, dijs denique immortalibus frugum vbertate,
 copia, vilitate redditum meum comprobantibus, mi-
 hi, meis, reip. restitutus, tantum vobis, quantum fa-
 cere possum, Quirites pollicebor: primum, qua san-
 ctissimi homines pietate erga deos immortales esse
 solent, eadem me erga populum R. semper fore, no-
 menq. vestrum equè mihi graue, & sanctum, ac
 decorum immortalium, in omni vita futurum: de-
 inde, quoniam me in ciuitatem resp. ipsa reduxit,
 nullo me loco reip. defuturum. * quod si quis existimat,
 me aut voluntate esse mutata, aut debilitata vir-
 tute, aut animo fracto, vehementer errat. mihi quod
 potuit vis, & iniuria, & celeratorum hominum fu-
 ror detrahere, eripuit, absiulit, dissipauit: quod viro
 forti adimi non potest, id manet & permanebit. vidi
 ego fortissimum virum: municipem meum, C. Ma-
 rium, quoniam nobis quasi aliqua fatali necessitate
 non solum cum ij. qui hoc delere voluissent, sed et-
 iam cum fortuna belligerandum fuit: eum tamen
 vidi, cum esset summa senectute, non modò non in-
 fracto animo propter magnitudinem calamitatis,
 sed confirmato atque renouato. * quem ego met di-
 cere auidui, tum se fuisse miseram, cum careret pa-
 tria, quam obsidione liberauisset: cum sua bona
 possideri ab inimicis, ac diripi audiret: cum ado-
 lescentem filium videret eiusdem socium calamita-
 ris: cum in paludibus demersus, concursu ac mi-
 sericordia Samsurnensium corpus ac vitam suam

Ef 2

con-

ORATIO

conseruasset : cum parua nauicula traiectus in Afri-
 cam, quibus regna ipse dederat, ad eos inops supplex-
 que uenisset. recuperata uero sua dignitate, se non
 commissurum, ut cum ea, qua amiserat, sibi restituta
 essent, uirtutem animi non haberet, quam nun-
 21 quam perdidisset. * sed hoc inter me atque illum in-
 terest, quod ille, qua re plurimum potuit, ea ipsa re
 inimicos suos ultra est armis: ego, qua consueui, uia ar-
 pietate: quoniam illi arti in bello, ac seditione locus
 est: huic in pace atque ocio. quodque ille animo irato
 nihil, nisi de inimicis uisciscendis, agebat: ego de
 ipsis inimicis tantum, quantum mihi resp. permit-
 ret, cogitabo. denique, Quirites, quoniam me qua-
 tuor omnino genera hominum uolunt: unum eor-
 rum, qui odio reip. quod eam ipsis inuitis conserua-
 ram, mihi inimicissimi fuerunt: alterum, qui per si-
 mulationem amicitia nefarie prodiderunt: tertium,
 qui, cum propter inertiam suam eadem adsequi non
 possent, inuiderunt laudi & dignitati mea: quartum,
 qui, cum custodes reip. esse debuerunt, salutem
 meam, statum ciuitatis, dignitatem eius imperij, quod
 erat penes ipsos, uendiderunt, si uisciscar genera sin-
 gula, quemadmodum a quibusdam sum prouocatus:
 malos ciues, temp. bene gerendo: perfidos amicos, ni-
 hil credendo, atque omnia cauendo: inuidos uirtuti
 & gloria, seruendo: mercatores prouinciarum, re-
 uocando domum, atque ab ijs prouinciarum ratio-
 22 nem repetendo. * quanquam mihi maiori cura est,
 quemadmodum quidem uobis, qui de me estis optime
 meriti gratiam referam, quam quemadmodum ini-
 mico-

DQVR

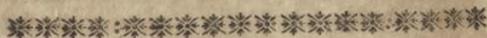
quam curat,
 misericordia
 ppenitenti
 ma impudor,
 nari: uenit
 male merita
 lea. * odium
 paribus reip,
 cultate uiscisc
 meritis quon
 repetere utam
 cultatis, nequ
 am benefici
 mior sunt, m
 tuperat, qu
 contulsi, rem
 egritas, qu
 pau appeter
 desimilia est
 pecuniam que
 halet: gratiam
 disoluit, qu
 lam bene uole
 ma, superabo
 te uelut in
 autem gratia
 fides, mihi ne
 gentiam, neque
 tuam, per, in
 neque in homi

AD QVIR. POST REDITVM.

inuicorum iniurias, crudelitatemq; persequar. ete-
 nim vlciſcenda iniuria faciliſ ratio eſt, quàm bene-
 ficij remunerandi: propterea quòd ſuperiorem eſſe
 contra improbos, minus eſt negotij, quàm bonis exa-
 quari: tum etiam nec tam neceſſarium quidem eſt,
 malè meritis, quàm optimè meritis, referre quòd de-
 beas. * odium, vel precibus mitigari poteſt, vel tem-
 23
 poribus reip. communiq; utilitate deponi, vt diffi-
 cultate vlciſcendi teneri, vel vetuſtate ſedari: bene
 meritos quin colas, nec exorari fas eſt, neque id reip.
 repetere vt cunq; neceſſe eſt, neq; eſt excuſatio diffi-
 cultatis, neque æquum eſt tempore. & die memori-
 am beneficij deſignare. poſtremo, qui in vlciſcendo re-
 miſſior fuit, mox aperte laudatur: at grauiffimè vi-
 tuperatur, qui in tantis beneficijs, quanta vos in me
 contuliſtis, remunerandiſ eſt tardior: neque ſolum
 ingratus, quòd ipſum graue eſt, verùm etiam im-
 pius appelletur neceſſe eſt. atq; in officio perſoluendo
 diſſimilis eſt ratio, & pecunia debita: propterea quòd
 pecuniam qui retinet, non diſſoluit: qui reddidit, non
 habet: gratiam & qui retulit, habet: & qui habet,
 diſſoluit. * quapropter memoriam veſtri beneficij co-
 24
 lam beneuolentia ſempiterna, non ſolum dum ani-
 ma ſuperabo mea, ſed etiam cum mortuo monimen-
 ta veſtri in me beneficij permanebunt. in referenda
 autem gratia hoc vobis repromitto, ſemperq; pra-
 ſtabo, mihi neque in conſilijs de rep. capiendis dili-
 gentiam, neque in periculis à rep. propulſandis ani-
 mum, neq; in ſententia ſimpliciter referenda fidem,
 neque in hominum voluntatibus pro rep. ledend.

ORATIO

libertatem, nec in perferendo labore industriam, nec
 in vestris commodis augentium gratam animi bene-
 uolentiam defuturam. * atque haec cura. Quirites,
 erit infixam animo meo sempiterna, ut cum vobis, qui
 apud me deorum immortalium vim & numen re-
 netis, tum posteris vestris, cunctisq; gentibus dignis-
 simus ea ciuitate videar, quae suam dignitatem non
 posse tenere se, nisi me recuperasset, cunctis suffragiis
 iudicauit.

POST REDITVM
 IN SENATV.

ORATIO XXVIII.

I patres conscripti, pro vestris immor-
 talibus in me fratremq; meum, libe-
 rosque nostros meritum parum vobis
 cumulatè gratias egero, quaeso, obte-
 storq; ne mea natura potius, quàm
 magnitudini vestrorum beneficiorum id tribuendum
 puteris. quae enim tanta potest exsistere veritas inge-
 niij, quae tanta dicendi copia, quod tam diuinum at-
 que incredibile genus orationis, quo quisquam possit
 vestra in nos vniuersa promerita, non dicam com-
 plecti orando, sed percensere numerando? qui mihi
 fratrem.

VONT RE...
 fronta: sim...
 inha parente...
 tione, qu...
 piam, qua...
 puius cap...
 certissim...
 ta, patrim...
 et immorta...
 et ceteris re...
 bonibus in...
 grada dignit...
 are colerati...
 sapè magni...
 immensam...
 debeamus: qu...
 sapientiam be...
 nera populi Rom...
 dia, nobis...
 cum multa...
 filia parentib...
 nus, quod ha...
 nunc vniuersa...
 P.C. quod me...
 talitatem qua...
 enim tempus...
 nescierunt me...
 tempore, cum...
 missi, non mult...
 reas: cuius...
 et quae optima...